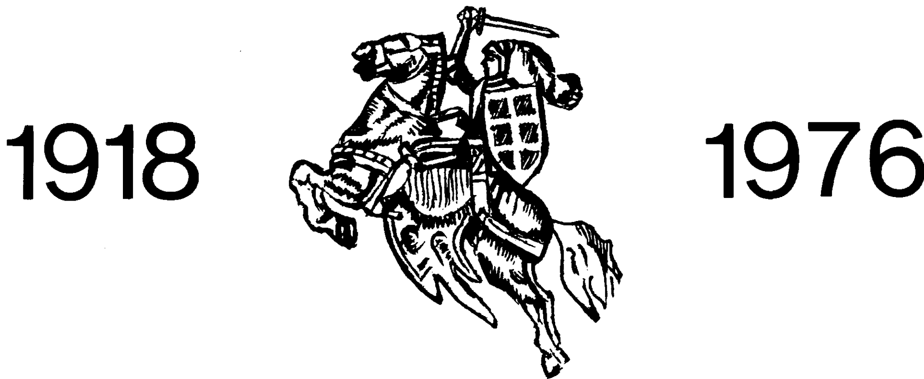
The Byelorussian Times

ЧАС

Двумоўны беларускі часапіс у З.Ш.А.

No. 3 | March 1976 | P.O. Box 141, Whitestone, N.Y. 11357 | Price 50¢

1918 1976

On the 58-th Anniversary of Independence of Byelorussia

MESSAGE BY THE PRESIDENT OF THE BYELORUSSIAN NATIONAL REPUBLIC

On behalf of the Council of the Byelorussian National Republic, I extend to you greetings on the 58-th Anniversary of the Proclamation of Independence of Byelorussia.

This Anniversary is very important to all Byelorussians. However, this year it is clouded not only by Moscow's enslavement of Byelorussia, but also by 'detente' and the agreements reached at Helsinki. The Helsinki Agreement represents a recognition by the West of the status quo in Eastern Europe, of Moscow's post World War II frontiers, a situation which can only lead to consolidation of Soviet domination over Byelorussia, to intensification of Moscow's russification efforts in Byelorussia, and to further deprivation of Byelorussian people of their national, political, and basic human rights. The Helsinki Agreement was a heavy blow to our aspirations for freedom and liberty for Byelorussia.

However, we have no right to despair because of these events. On the contrary, we must be patient and confident. Examining the international situation, we can see several factors beneficial to our cause: (1) The Helsinki Agreement concerns all the 250 million peoples of many nations enslaved by Moscow — the very magnitude of this figure precludes any long-lasting enslavement; (2) Moscow's violations of the Helsinki Agreement are now becoming apparent to the whole world; and (3) Soviet imperialism in Africa has already opened the eyes even of those who had believed the Soviet propoganda and their promises of peace and cooperation. These facts should alter the relationship between the West and the Soviet Union, and may well result in a new and intensified struggle for the liberation of the captive nations, including the Byelorussian nation.

But we in the Free World must unceasingly continue our struggle for Byelorussian freedom. We must consolidate our resources, strengthen our organizations, instill in our youth the ideals of liberty and freedom for Byelorussia, and be active in various national and international organizations in our communities. Only by our collective efforts we will achieve our goal — THE LIBERATION OF BYELORUSSIA.

Long Live the Byelorussian National Republic!

Dr. V. Zuk-Hryskevich
President

March 25,1976

Рэдакцыйная Калегія газэты „БЕЛАРУСКІ ЧАС"
шчыра вітае
усіх сваіх чытачоў, усіх беларусаў у чужых краінах сьвету прабываючых, ды ўвесь Беларускі Народ на Бацькаўшчыне, зь ВЯЛІКАДНЕМ ХРЫСТОВАГА ЎВАСКРАСЕНЬНЯ.
ХРЫСТОС УВАСКРОС!

BYELORUSSIA AND THE UNITED NATIONS

Byelorussia is an original charter member of the United Nations, but she is also a captive nation. This means that the Byelorussian delegates to the United Nations are not allowed to truly represent their people and presently must serve Moscow's policies.

Clearly, a United Nations with a significant part of its membership being un-free, or captive, and controlled by Moscow is not the ideal which the Unided Nations founders had envisaged, although this is the situation as it has developed over the years. The U. N. now has many members from among the captive nations, that is essentially all the nations comprising the 'Communist Bloc'. All of these nations, including Byelorussia, Poland, Hungary, etc., are equally un-free and in the United Nations Organization serve Moscow's policies exaclty to the same degree. The ideal envisaged by the United Nations founders was for an organization composed of truly free and sovereign states. There are two ways to achieve this ideal: one is to expel from the United Nations all of the un-free member states; the other is to recognize the right of these unfree members to be free and to work toward that goal within the United Nations. The second approach may take longer, but in the end will attain the original goal of universal independence among the member states.

The general question of whether a captive nation should be a member of the United Nations was raised on several occasions by certain United States Congressmen who sponsored resolutions demanding the expulsion of the Byelorussian Soviet Socialist Republic from the United Nations. These demands were most intense in 1971 when the Republic of China (Nationalist China) was expelled from the United Nations. At that time more than thirty United States Congressmen had co-sponsored a resolution calling for the ouster of Byelorussia from the United Nations (H. Con. Res. 450). A similar resolution was introduced in the House of Representatives in 1975 by Congressman Herbert J. Burke (H. Con. Res. 408), a full text of which is given below:

CONCURRENT RESOLUTION

WHEREAS the Charter of the United Nations specifies that the Organization shall be composed of 'states'; and

WHEREAS the Byelorussian Soviet Socialist Republic and the Ukrainian Soviet Socialist Republic are not 'states' incorporating sovereignty and independence, the criteria for all other nation-states in the United Nations; and

WHEREAS the above noted Republics have not established nor maintained separate, sovereign diplomatic relations with any other sovereign state since 1920: NOW THEREFORE; be it

Resolved by the House of Representatives (the Senate concurring), That it is the sense of the House of Representatives that the President, acting through the United States delegation to the United Nations, should take such steps as may be necessary to bring before the General Assembly of the United Nations the question of the eligibility of the Byelorussian Soviet Socialist Republic and the Ukrainian Soviet Socialist Republic for membership in the United Nations and seek their expulsion. * *

Congressman Burke's resolution (above) is purely formalistic pertaining to the present day situation only and ignores the whole history of Byelorussian statehood. For the record it should be stated that Byelorussia was a sovereign and powerful military state in Eastern Europe from the early 13-th century until 1795 when Byelorussia was forcibly annexed to the Russian Empire. During this period of nearly 600 years of uninterrupted freedom and independence, Byelorussia was known by her former name, the *Grand Duchy of Lithuania* and the Byelorussian people were known as *Litviny*. This name should in no way be confused with the present day Lithuania or Zhamoic (Samogitia in Latin) which was only a small part of the Grand Duchy and which on several occasions was traded by the Grand Duchy as part of peace settlements. Then on March 25, 1918, Byelorussia regained her independence as the Byelorussian National Republic and was accorded recognition by over a dozen free states. Byelorussian National Republic maintained representatives in a number of Capitals, and in some for nearly a decade after the Communist regime took control in Byelorussia.

Until 1922, when the Soviet Union was formed, even the Communist regime in Byelorussia, the Byelorussian Soviet Socialist Republic, represented a sovereign Byelorussian state. Furtheremore, according to the

Continued on page 2

The Byelorussian Times
ЧАС Двумоўны беларускі часапіс у З.Ш.А.
P.O. Box 141, Whitestone
New York 11357, U.S.A.
A Byelorussian Newspaper
Published six times a year
Publisher,
Dr. Roger Horoshko
Subscription $5 per year
„ЧАС"
Двумоўная
беларуская газэта
Выходзіць 6 разоў на год
Выдавец,
Др. Р. Гарошка
Падпіска 5 даляраў на год

Byelorussian Flag raised in New Brunswick

On March 25, 1976, the 58-th anniversary of the Proclamation of Independence of the Byelorussian National Republic was officially observed by the City of New Brunswick in New Jersey. At 9:00AM on that day, on the steps of the City Hall in New Brunswick, Mayor Richard J. Mulligan read the proclamation he had issued to commemorate the Byelorussian Independence Day. At the same time, Byelorussian flag was raised and flew over the City Hall for the remainder of the day.

Byelorussian delegation in attendance for the reading of the proclamation by the mayor, and the flag raising ceremonies consisted of representatives of the Byelorussian-American Assoc., Byelorussian Women's Assoc., and the Byelorussian Veterans Organization.

By the steps of the City Hall in New Brunswick as the Byelorussian flag was raised. From left to right: Mr. J. Azarko, Mrs. Chaniauko, Mr. P. Kazura, Mrs. A. Vojtenko, Rev. Alexander, Mayor Richard J. Mulligan, Mrs. Janush, and Mrs. Karaneuskaja.

Byelorussia & United Nations

Continued from page 1

Constitution of the Byelorussian Soviet Socialist Republic and the Constitution of the Soviet Union, the formation of the Soviet Union did not deprive Byelorussia of her sovereignty or the right to maintain diplomatic relations with other states. We have, therefore, a nation, Byelorussia, with a long history of freedom and independence, three times longer than the United States' 200 year existence, which today claims to be free and sovereign as well. The practical applications of this claim may easily be disputed, but the claim can not be ignored. Furtheremore, with respect to Congressman Burke's charge that Byelorussia does not today maintain diplomatic relations with other sovereign states, which is true, it may be stated that maintenance of diplomatic relations with other states is a right but not a necessity for a state.

In his speach to the U. S. House of Representatives, Congressman Burke made the following remarks: 'No sane person would, I assume, argue that California, Florida, or New York should be allowed independent membership in the United Nations. They are constituent parts of one nation. Similarly, Byelorussia and Ukraine, despite their historic sense of identity and fierce nationalism, are not entitled to independent membership in the United Nations. They have been transformed into constituent parts of one vast slave state created from the blood of countless millions of murdered people who believed in their independence and who lost their lives because of that basic belief that we take for granted.' The error made here by Congressman Burke is one of equating the Republics of the U.S.S.R. with the States of the United States. Such analogy of the two superficially similar situations, can only lead to distorted results. The basic difference between the political structure of the U.S.S.R. and that of the U.S. is the fact that all of the Republics of the U.S.S.R. were formerly independent nations forcibly incorporated into the U.S.S.R., and are only temporarily held in captivity by Moscow. The U.S.S.R. is an empire which has no right to, and, in fact does not, pretend to be a single nation. None of this is true with resoect to the states of the United States. If Congressman Burke had wished to make a realistic analogy of the relationship of the U.S.S. R. to Byelorussia and that of the U.S. to some state, then he would have been more correct by using the following example. Let us assume that the United States has annexed Canada. Canada has only a somewhat larger population than Byelorussia and has a very large ethnic French minority that is totally dissimilar to anything in the United States. Under this scheme Canada would be just another state of the United States. This combination of the United States and Canada under the name of the United States would be the exact analogy of the U.S.S.R. and Byelorussia under the name of the U.S.S.R. No doubt none of the American, and especially Canadian, critics of Byelorussia's membership in the United Nations would be happy with this situation, and they should not distort facts by comparing forcibly annexed countries into a despotic expansionist state, with the states of the United States.

There is also another view among U.S. Congressmen on the issue of Byelorussia and the United Nations, which is more or less in accord with the second alternative, namely, that of working within the United Nations and through the United States Government to achieve the ideal of true freedom and independence for all members of the United Nations. In 1971, these views were proposed in a resolution (H. J. Res. 994) by Congressman Clement J. Zablocki, who calls for the establishment of diplomatic relations between Washington and Miensk (Minsk). The full text of this resolution is given below:

JOINT RESOLUTION

Relating to United States diplomatic relations with the Republics of Ukraine and Byelorussia

WHEREAS, in the words of the President, 'in our view, every nation in Europe has the sovereign right to conduct independent policies, and be our friend without being anyone else's enemy or being treated as such . . . We are responsive, and other countries in Eastern Europe who desire better relations with us will find us responsive as well'; and

WHEREAS a distinct continuity of policy and objective has been expressed by our Presidents in terms of 'people-to-people relations' and 'bridges of understanding with the peoples of Eastern Europe'; and

WHEREAS in the interest of world peace it is clearly necessary to further our understanding of and relations with all aspiring peoples and nations, which includes the forty-five million Ukrainian nation—the largest non-Russian nation both in the Union of Soviet Socialist Republics and in Eastern Europe — and the ten million Byelorussian nation; and

WHEREAS the Government of the United States extends de facto recognition in the United Nations and cognate international organizations by recognizing the delegations selected to represent the Ukrainian Soviet Socialist Republic and the Byelorussian Soviet Socialist Republic as accepted nations of the United Nations and in these various organizations; and

WHEREAS respecting the sovereignty of these two non-Russian nations the Government of the Soviet Union strongly insisted upon the inclusion of these nations as original charter members of the United Nations; and

WHEREAS the sovereignty of the peoples of these two national Republics is intimidated in the Constitution of the Union of Socialist Republics which provides: 'The right freely to secede from the Union of Soviet Socialist Republics is reserved to every Union Republic'; and

WHEREAS said Union of Soviet Soviet Socialist Republics Constitution specifies that each Union Republic has the right to enter into direct relations with foreign states and to conclude agreements and exchange representatives with them; and

WHEREAS said constitution legally reflects further the sovereign wills of

Continued on page 4

Another sell-out by the State Department?

'SONNENFELDT' DOCTRINE ANNOUNCED BY KISSINGER'S AID

On March 29, 1976, the *New York Post,* and other papers, reported that the Secretary of State Kissinger's right-hand man declared in secret briefing that permanent 'organic' union between the Soviet Union and Eastern Europe is necessary to avoid World War III. This policy was first enunciated in mid-December by State Department councelor Helmut Sonnenfeldt. He told a London meeting of the U.S. Ambassadors to European nations that 'inorganic relationship' between Moscow and Eastern Europe based on the Soviet military prowess threatens world peace.

'So', he concluded, 'it must be our policy to strive for an evolution that makes the relationship between the Eastern Europe and the Soviet Union an organic one.'

This so-called 'Sonnenfeldt doctrine' actually expresses the underpinnings of detente as it is practiced by the State Department under Kissinger's direction. *This doctrine truly represents a policy of slavery for all of Eastern Europe.*

Even though President Ford publicly denies the existence of such policy, it is noteworthy that there has been no denial by the State Department. Furtheremore, President Ford's continued association with Dr. Kissinger as the Secratary of State, speaks against his public statement on this matter.

Dismissal of Dr. Kissinger from his post is now more urgent than ever, and if President Ford does not realize this, then he is in serious trouble. The longer he keeps Henry Kissinger as the Secratary of State, the stronger will the stigma of detente stick to him.

N. Y. State Republican Heritage Groups Convention

On April 3, 1976, a record number of ethnic leaders from across the state attended the first Annual Conference of the N.Y. State Republican Heritage Groups Council at the Chinese Community Center, Chinatown, New York.

Thirty-two clubs, representing over 2,000 members from 18 different nationalities, met to discuss 'The Winning Spirit of '76', the convention's theme, and to select delegates to the National Republican Heritage Groups Convention to be held in May in Philadelphia. The day-long meeting, hosted by the Chinese-American Republican Clubs of New York, provided ample opportunity to discuss major points of the American foreign policy. These were formulated in a resolution proposal which will be submitted to the National Convention in Philadelphia. Major points include the Council's stand against the present form of detente, against the Helsinki Agreement, against the Sonnenfeldt doctrine, and for a strong America.

Guest speakers included the Republican State Chairman, Richard Rosenbaum, United States Senator James Buckley, and the Under Secretary of Health, Education and Welfare, the Honorable Marjorie Lynch Republican National Committee Co-Chairman, making his first official visit to New York, addressed the group as did the Honarary National Chairman of the Chinese American Republican Clubs Federation, Mrs. Anna Chenault.

Byelorussian delegation to the convention consisted of: Dr. R. Horoshko, Mr. N. Zamorski, Mrs. V. Bartul, Mr. V. Tumash, and Dr. V. Kipel.

Mr. Michael Sotirhos, Council President, presented each State Vice President with a plaque. Dr. R. Horoshko, the Vice President of the Byelorussian-American State Council received a plaque for outstanding service to the Republican Party.

Senator James Buckley (left) speaking with Dr. R. Horoshko, president of the Byelorussian-American Republican Club of New York, at the New York State Heritage Groups Convention. At the center, Mrs. Vera Bartul.

At the reception before the banquet: Dr. R. Horoshko with the Consul General of the Republic of China, His Excellency Kosin C. Shah and his wife.

Forcible repatriation

COMMENTS BY A. I. SOLZHENITSYN

On Nov. 22, 1975, prior to a presentation on British television (BBC 2) of the film entitled *Orders from Above* concerning forcible repatriation in 1945-47 of anti-Communist Cossacks, men women and children, to Soviet Russia where all were eventually killed, Solzhenitsyn made the following comments about the repatriation:

'. . . Britain is not a totalitarian country. In Britain Democracy is well established. There is the right to demand explanations, to ask questions, and yet 30 years have passed and it is only now with great difficulty that the secret is being unearthed. Well then, if the citizens of a totalitarian state are responsible for the actions of their government, are the citizens of the most free, the most democratic parliamentary state not equally responsible??? Yes, it may be that the orders were given by Churchill, but a certain number of senior officers carried them out. But public opinion did not prevent it, did not take the matter up, did not ask for an explanation. And watching it all happening, we do get the feeling that the entire British nation had committed a sin, because it has not repented for it, has not investigated it, has not renounced it and has not tried to put it right!'

HISTORY IN COINS

THE HERALD – *Melbourne*
– A schoolboy has turned up a hoard of Roman silver coins which prove the ancient inhabitants of what is now Soviet Byelorussia traded with the Roman empire.

The boy found the 48 first and second century coins in earthworks near the town of Brest.

Byelorussian Heritage Festival

GARDEN STATE ARTS CENTER
SATURDAY, JUNE 12, 1976

The organizing committee for Byelorussian Heritage Festival Day, together with the New Jersey Highway Authority take great pleasure in announcing that Saturday, June 12, of this Bicentennial Year has been set aside for a day-long program of Byelorussian festivities. The committee extends to you its greetings and invites all its friends to join us on this commemorative occasion.

Sports and art exhibits from 10:00 A.M.

FIRST BYELORUSSIAN HERITAGE FESTIVAL
GARDEN STATE ARTS CENTER, HOLMDEL, N.J.
Saturday, June 12, 1976

Stage program 3:00 to 6:00 P.M.

A gala program steeped in Byelorussian cultural heritage and outstanding in its colorfulness, graciousness, wit, harmony, and rhythm--a rich source by a wide and varied choice of talents. Brought to America's shores by early settlers from Minsk (Miensk), Pinsk, Viena, Vitebsk (Viciebsk), Gomiel (Homiel) Brest (Bierscsie), Mogilev (Mahilov), Navahradak, Grodno (Horadnia) and Mazyr regions, preserved with its original vitality intact, the program proudly presented by first, second and third generation Americans will include individual performances of accomplished soloists, choral and instrumental performances, and folk dances. To complement the beauty of Byelorussian song and dance performed in colorful native costume, will be the displays of original handicraft, paintings, embroideries and woodwork.

This glorious day will feature good food and vigorous and exciting athletic events. Come and sample typical Byelorussian bliny, kapusta, aladki and pirahi while viewing and being enthralled by power volleyball contests between some of the metropolitan area's top teams.

Don't miss out on this happy festive occasion; come and rediscover BYELORUSSIA.

Tickets $3 to $7

Vitaut Kipel, Chairman
Byelorussian Festival Committee

TICKET CHAIRMAN, WITALI CIERPICKI, 10 COLFAX ST., SOUTH RIVER, N.J. 08882

HLYBINNY RECEIVES NEW CITATIONS

CONTEMPORARY AUTHORS, a bio-bibliographical guide to current authors and their works has included in its latest issue (Vols. 41-45) Vladimir Hlybinny's biographical data and a detailed listing of his published works and those still in preparation.

THE INTERNATIONAL AUTHORS AND WRITERS WHO'S WHO, in its seventh edition (1976, p.535) also includes Vladimir Hlybinny and makes extensive references to his literary works. Among the mentioned works are: *Dostoevski Study in the U.S.S.R., The Byelorussian Theater and Drama, Dostoevski in Russian Literary Criticism, The Land of Smalensk, On the Shores Beneath the Sun, In the Holy Land,* and *Dostoevski's Image in Russia Today*. *WHO'S WHO* also provides data on Dr. Vladimir Seduro's education and his membership in international (including Byelorussian) literary and scientific societies.

These two new citations add to a long list of honors that Dr. Seduro has received over the years for excellence in the literary field, and Byelorussians all over the world can be justly proud of Dr. Seduro's literary achievements.

Dr. R. Horoshko

Byelorussia and the United Nations

Continued from page 2

these two non-Russian nations by providing that each Republic has the right to determine 'the manner of organizing the Republic's military formations'; and

WHEREAS the distinctive national flags, anthems, and emblems of state maintained by the Ukrainian Soviet Socialist Republic and the Byelorussian Soviet Socialist Republic are proffered to manifest symbolically the sovereignty and independence of these states; and

WHEREAS the Moscow Government in the Russian Federative Socialist Republic continually claims that these two non-Russian nations are independent and sovereign to develop their statehood and foreign relations; and

WHEREAS the people of the United States indirectly recognize the sovereignty of the Ukrainian and Byelorussian nations, which is in harmony with the ideas set forth in the Declaration of Independence of the United States, and, therefore, we stand ready to render to these nations and other peoples in the Soviet Union any assistance for the strengthening of bonds of friedship and good will; and

WHEREAS it is plainly incongruous from every viewpoint to rightly maintain recognition by this Government of the Ukrainian Soviet Socialist Republic and the Byelorussian Soviet Socialist Republic in the United Nations without, in the spirit and principles of the United Nations Charter itselt, realizing the peace-strengthening opportunity to establish direct diplomatic concourse with their respective capitals of Kiev and Minsk: NOW,THEREFORE, be it

Resolved by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled, That it is the sense of the Congress that the Government of the United States in support of its policy of negotiation, peace, and understanding among nations should proceed to establish direct diplomatic relations with the Governments of the Ukrainian Soviet Socialist Republic and the Byelorussian Soviet Socialist Republic, and in the creation of posts of representation in the capitals of Kiev and Minsk, respectively, consistent with diplomatic procedure in such matters.

* *

It is unfortunate that none of these proposed resolutions, Congressman Burke's or Congressman Zablocki's, was approved by the House Foreign Relations Committee and thus none of them has reached the full House of Representatives for consideration. A debate on *any* of these resolutions would have focussed the attention of the world on Byelorussia and her political problems. It also would have focussed attention on the Ukraine which is in exactly the same situation as Byelorussia. However, such debate would have put Moscow in a very uncomfortable and indefensible position and apparently the U.S. congressional leaders have decided against 'offending' Moscow in this manner.

When the debate on the issue of Byelorussia in general, or the issue of Byelorussian membership in the United Nations reaches the House Floor, we will be supporting, as we do now, views similar to those expressed by Congressman Zablocki in his resolution, namely, the establishment of diplomatic relations between Miensk and Washington. This is one step, by the United States, which would visibly move Byelorussia closer to true political freedom. Political freedom, or complete freedom from Moscow's control over Byelorussia, should be our first objective. Freedom from Communism must take the second place in the scheme of priorities, and, if the first objective should be achieved without the second, this too would be a giant step forward in the right direction.

The answer then to the earlier question of whether a captive nation such as Byelorussia should be a member of the United Nations, is an unqualified yes. It must be remembered that the basic ideas underlying the formation of an international organization such as the United Nations were to bring peace to the world and to help those nations which need help. Expelling members as undesirables would be against these underlying principles and it would be a breach of responsibility on the part of the United Na-Nations. Today Byelorussia needs help to regain the freedom to which she, as a member of the community of nations and of the United Nations, is entitled; it is the United Nation's obligation to help Byelorussia attain that end.

Under cover of 'detente' and 'disarmament'

In recent years Soviet leaders have been fervently praising 'detente' and 'disarmament', while at the same time engaging in an unprecedented arms expansion.

Soviet military spending has risen sharply in the past decade. According to statistical data gathered from various sources, the average annual rate of Soviet arms increase during the past 14 years ending with 1974, was 9.7%. More important, however, is the fact that the rate of increase has not been constant, but it has been steadily rising and apparently still has not peaked. Thus for the period of 1961-65, the increase was 9%; for 1966-70, 11.1%; and for 1971-74, 11.9%.

The percentage of the total Soviet GNP (Gross National Product) used for military expansion has shown a similar increase. It was 13.1% in 1960, 17.1% in 1970, and 19.6% in 1974. According to official Soviet statistics, the Soviet Union's GNP is about 66% of the United States GNP, while its actual military spending exceeds that of the United States by about 20%. In 1974, 35% of the entire Soviet government expenditures went for military purposes.

It can be said that the Soviet economy has been *militarized*, and that, it is on a *war footing*. In times of peace, as now, such economy is distorted by the expansion of the munitions industry, while the consumer-goods industry and agriculture remain in a severe backward state. War economies are usually temporary abberations, but for the Soviet Union this is a normal economic condition. If one adds to this condition the *apathy* of the Soviet farm workers and their unwillingness to work for the state on collective farms, the result is one *disaster* after another for Soviet agriculture.

It is especially noteworthy, that as the Soviet munitions industry expanded, Moscow has turned increasingly to the Western countries for huge credits, advanced technical know-how and, of course, grain. For the Soviet Union this aid was a convenient expedient for coping with the staggering consequences of the militarized and collectivized economy. Having obtained such aid from the West, Moscow continues on its course of arms expansion at the cost of neglectng the civilian segment of its economy.

It is worth noting some statistics on military hardware and manpower which are indicative of the growth of the Soviet military power. In the case of the ICBM's, in 1962 the United States had 294 missiles to Soviet Union's 75; in 1969, it was 1,054 to 1,050; and in 1975, the United States remained at the 1969 level, while the Soviet Union had a lead with 1,618. In the case of the submarine-launched ballistic missiles, in 1963 the United States had 224 to the Soviet Union's 100. In 1975 it was 656 to 784, respectively. The total tonnage of Soviet naval craft has doubled in the past ten years. Despite its smaller number of strategic bombers, the Soviet Union boasts of an overwhelming superiority over the United States in the number of Combat aircraft. Furtheremore, according to data from the International Institute for Strategic Studies in London, the Soviet army now has 40,000 tanks to 10,000 held by the United States. Likewise, the Soviet armed forces have grown steadily in the 1970's and now number 4.2 million, nearly double the United States' 2.2 million.

These data, taken from various press reports, may not always be precise, and do not indicate the quality and accuracy of the military equipment which generally is superior on the American side. The data do indicate, however, that the Soviet Union's preoccupation with 'detente' and 'disarmament' talks, such as SALT I and SALT II, is merely a tactic designed to distract the West, particularly the United States, from the 'arms race' and to allow the Soviets to achieve some measure of military superiority. It is, therefore, very disturbing to hear Dr. Kissinger state that 'detente' or its new equivalent 'peace through strength', is to be regarded as a policy of containment of the Soviet Union. The record of 'detente', of the disarmament talks, and of the Soviet military expansion, speaks against such containment. Only a deluded optimist can believe that either 'detente', by whatever new name it be called or the SALT I or SALT II disarmament talks are likely to contain or restrain the Soviet Union. Perhaps some of this play-acting is necessary to give an illusion of a movement toward the so-called 'peace' in the World. But the stark reality of the unprecedented Soviet military buildup must also be faced. The United States must maintain its military superiority, and show it! At the same time, the United States can influence Soviet military adventurism by use of its economic weapon. For this purpose, United States should completely terminate all economic aid and agricultural sales to the Soviet Union in order to force Moscow to devote more of its resources to its domestic agricultural and economic problems or face unrest and suffering at home.

Там, Гдзе Бел - Чырвона - Белы Сьцяг Павевае

Слуцак, Онтарыё

Аўта коціцца па дарозе нармальнай скорасьцю. Далей і далей застаецца павіслая над горадам густая сінь атрутнага паветра. Нягледзячы на ранънюю пару дня многа аўтаў на дарозе. Бальшыня людзей выехала ўчора вечарам, каб палюбавацца прыгожасьцю прыроды ды надыхацца чыстым і здаровым паветрам. Сёньня едуць тыя што не змаглі выехаць учора. Радыёвыя навіны не памыліліся, прарочачы на сёньня прыгожае надвор'е.

Восень. Дрэва пакрыліся рознакаляроваю ліствою. Міла-чаруючыя лясныя краявіды! Але як-жа іначай выглядаюць лісьцястыя дрэвы сёньня! Яшчэ некулькі тыдняў таму, лес быў апрануты ў зялёныя шаты, горда глядзеў на нас чужынцаў—спадарожнікаў, альбо й зусім, на нікога не зьвяртаў увагі, быў якімсь больш незалежным, таемнічым... А сягодня? Кволыя рознакаляровыя лісточкі неспакойна гутараць паміж сабою, рэштками сілаў сваіх выцягваюць свае шыйкі да сонца, шалясьцяць ды, як-быццам, разьвітваюцца паміж сабою.

Гэдак разважаючы аб велічы прыроды, машына няпрыкметна апынулася на скраю лесу. А там, за рэчкаю, дзе Бел-Чырвона-Белы Сьцяг павевае, залацістай падковаю лес белы дом абыймае. Здалёк відаць у версе пад страхою вялікімі чорнымі літарамі на белай сьцяне „*СЛУЦАК*" напісана. Ужо чуваць гоман людзкіх галасоў ды многа розна-каляровых аўтаў запаркаваных навокал *СЛУЦКУ*.

Сёньня *ДЗЕНЬ УДЗЯЧНАСЬЦІ* таму й зьбіраюцца беларусы з Судбураў, Таронта й ваколіц, каб супольна памаліцца й узьнесьці падзяку Богу за ўсе Ягоныя ласкі да нас ды падзяліцца ўспамінамі й думкамі са сваімі блізкімі й знаёмымі.

Пасьля Божае Службы ўсе заселі за супольныя сталы, а пасьля пасілкаваньня распачаліся гутаркі, пытаньні, ізноў гутаркі...

Пры гэтым закранулі некаторыя пытаньні практычнага характару, як напрыклад, набыцьцё спэцыяльных сталоў і, г.д. А потым аглядалі прыгожыя ваколіцы *Слуцка*, некаторыя лавілі рыбку й, наагул, адпачывалі пасьля даўгой падарожжы.

Гэтак мы правялі свой час у *Слуцку*: там гдзе Бел-Чырвона-Белы Сьцяг павевае.

Кастрычнік, 1975 М. Грыбок

АРХІПАСТЫРСКАЕ ВЯЛІКОДНАЕ ПАСЛАНЬНЕ
Дастойнаму Сьвятарству, Набожнаму Манаству і ўсім Багалюбным Вернікам Народу Беларускага

Хрыстос Уваскрос!
Любыя й дарагія Браты й Сёстры нашыя!

З радасьцяй і захапленьнем мы кажны год сьвяткуем Уваскрасеньне Госпада нашага Ісуса Хрыста. Вялікдзень, Уваскрасеньне Хрыста запраўды Ясны Дзень у нашым жыцьці. Чалавек у гэты дзеньаднаўляецца і ўзносіцца вышэй самога сябе. Пры гэтым людзі становяцца бліжэйшымі адзін да аднаго й твораць адзін арганізм – адну хрыстовую грамаду. Пачуцьцё вялікае радасьці выклікае ў нас жаданьне падзяліцца вялікоднай радасьцяй з усімі вамі, раскіданымі па ўсім сьвеце – *Хрыстос Уваскрос!*

Уваскрасеньне Хрыстовае ёсьць цуд над цудам нашае веры, які зьяўляецца найбольшай падзеяй усяе гісторыі.

Сьвятыя Апосталы, навочныя сьветкі, не расказваюць як Хрыстос уваскрос, але сьветчаць і прапаведуюць пра самую дзейнасьць, што Ен запраўды уваскрос. З гэтым пераканаўньнем і вераю яны прынялі сьмерць мучанікаў: – „Што да нас, мы ня можам не гаварыць пра тое, што мы бачылі й чулі (Дзеян., 4–20).

Радасьць уваскрасеньня Хрыста ўвайшла ў сьвет праз людзей, якія перад тым як паверыць, мусілі пераканацца, што іхны Настаўнік запраўды перамог сьмерць і ўваскрос з мертвых.

Уваскрасеньне Ісуса Хрыста ёсьць галоўнай падвалінай, на якой апіраецца ўся навука Царквы. Сама Царква ёсьць жывым сьветчаньнем Хрыстовага Уваскрасеньня, з чаго й пачынаецца Ейнае йснаваньне. Сьв. Ян піша: „Пра тое што было ад пачатку, што мы чулі й бачылі сваімі вачыма, да чаго прыглядаліся й дакраналіся рукамі сваімі, пра Слова Жыцьця, – бо Жыцьцё зьявілася, і мы бачылі, і сьветчым, і абвяшчаем вам гэтае Жыцьцё Вечнае, якое было ў Айца й зьявілася нам, – пра тое, што мы бачылі й чулі, абвяшчаем вам, каб і вы мелі лучнасьць з намі, а нашая лучнасьць – з Айцом і Сынам Ягоным, Ісусам Хрыстом (1 Ян 1, 1–3). А Сьв. Апостал Павал паглыбляе думку й праходзіць глыбей у самую тайну, калі піша: „Калі-б Хрыстос не ўваскрос, тады запраўды й абвяшчаньне нашае пустое, пустая й вера вашая (1 Кар., 14–15).

Сын Божы прыняў цела й нарадзіўся як Чалавек ад Дзевы Марыі – і гэтым Ен прызнаў нас людзей дзяцьмі Божымі. А Уваскрасеньне Хрыстовае, кажнаму з нас, хто жадае душою й сэрцам сваім, адчыніла дзьверы Божага Ўладарства, якому ня будзе канца.

Сын Божы Госпад і Збаўца наш Ісус Хрыстос Сваею сьмерцяй перамог сілу й вынікі грэху й падаў усім людзям надзею на ўваскрасеньне да сьвятога новага жыцьця. Сьвяты Апостал Пётра прыпамінае нам: – „Мы абвясьцілі вам сілу й прыход Госпада нашага Ісуса Хрыста, ня йдучы за хітра выдуманымі байкамі, але былі вачавідцамі Ягонае велічы" (2 Птр., 1-16).

Сяньня Сьвятая нашая Царква прыпамінае ўсім нам пра вялікія Дары Ўваскрасеньня гімнам перамогі: – Хрыстос уваскрос з мертвых, сьмерцяю сьмерць паканаў, і тым, хто ў грабох, жыцьцё дараваў – (трапар Уваскрасеньня).

Уваскросшы Хрыстос Бог наш не пакідае бяз увагі найменшае стварэньне. Не адчувайма сябе ў гэты Дзень самотнымі. Перанясемся думкамі на Радзіму. Духовым позіркам агледзім нашую сумную Галгофу-Беларусь. Прывітаймася духова з роднымі праз далёкія прасторы, з нашым шматпакутным народам заўсёды радаснымі словамі – *Хрыстос Уваскрос!* Няхай там, дзе праз даўгія гады заглух звон Вялікодны, адчуюць праз смутак Вялікодную Радасьць і пэўнасьць свайго ўваскрошаньня.

Гуртуймася ўсе, дарагія й любыя Браты й Сёстры, пры сваёй Праваслаўнай Царкве, ды вызнаем Яе за сваю родную Матку, а Госпада Бога за свайго Айца, і тады мы ўваскросьнем да новага жыцьця. Бог паслаў нам вялікую Ласку й даў нам Сьвяты Дар – нашую Сьвятую Беларускую Аўтакефальную Праваслаўную Царкву ды наказвае нам: – Слухайце голасу Майго, і Я буду вашым Богам, а вы будзеце Маім народам – (Ерам., 7-23).

Выбачым адзін аднаму ўсе крыўды, і няхай запануе сярод нас палымяная братэрская любоў. З любоўю вітайма адзін аднаго сьвятым прывітаньнем – *Хрыстос Уваскрос.*

Дастойныя Айцы, любыя й дарагія Браты й Сёстры па ўсім сьвеце раскіданыя, у высылках і турмах спакутаваныя! Вітаем усіх вас у Сьветлы Дзень Пацехі й Надзеі – Уваскрасеньнем Хрыстовым. Няхай Ен, Уладар Сусьвету, напоўніць вас радасьцяй і натхненьнем, якія запанавалі у ўсіх вернікаў пасьля незямное весткі – *Хрыстос Уваскрос!* І ўсе мы натхнёна ўсклікнем – Запраўды Ўваскрос!

Вялікдзень
Лета Божага 1976-га.

З волі Божае
пакорны ў Богу Мітрапаліт Андрэй
пакорны ў Богу Архіепіскап Мікалай

Зварот Старшыні Рады БНР да Беларускага Грамадзтва

РАДА БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ РЭСПУБЛІКІ
ПРЭЗЫДЫЮМ

Да Беларускага Грамадзтва
У сувязі з 58-мі ўгодкамі абвешчаньня незалежнасьці Беларусі.

ДАРАГІЯ СУРОДЗІЧЫ,

Ад імя Рады Беларускае Народнае Рэспублікі вітаю Вас са сьвятам 58-ых угодкаў абвешчаньня незалкжнасьці Беларусі.

Сьвята гэта ёсьць вельмі важным і вялікім для ўсіх Беларусаў, хоць нашу радасьць зацямняе ня толькі паняволеньне нашага народу маскоўскім бальшавізмам, але й, гэтак званы, дэтэнт, ці адпружаньне між дэмакратычнымі дзяржавамі Захаду й Савецкім Саюзам, што вынікае з прынятага імі пагадненьня ў Гэльсінках. Пагадненьне гэта, прызнаючы Савецкаму Саюзу існуючы стан, дало замацаваньне савецкага панаваньня над усімі беларускімі землямі, а гэтым самым, і ўзмацаваньне русыфікацыі ды далейшае пазбаўленьне нашых братоў нацыянальных і палітычных правоў, як і асабістых людзкіх правоў. Пагадненьне ў Гэльсінках нанясло цяжкі ўдар і нашым вызвольным надзеям.

Аднак мы ня маем права кінуцца дзеля гэтага ў безнадзейнасьць. Наадварот, мы мусім быць цярплівымі й разважнымі. Калі прыглядзімся да міжнароднай сытуацыі, дык ужо можам пабачыць карысныя для нашай справы факты: 1. Пагадненьне ў Гэльсінках датычыць усіх паняволеных Масквою народаў – разам каля 250 мільёнаў. Дык ужо дзеля вялікасьці гэтай лічбы паняволеньне ня можа быць даўгавечным. 2. Нявыконваньне Саветамі Гэльсінскага пагадненьня робіцца відавочным для ўсяго сьвету. 3. Савецкі імпэрыялізм у Афрыцы адкрыў вочы й тым, што да гэтуль верылі ў савецкую прапаганду міру й супрацоўніцтва. Ужо гэтыя факты павінны спрычыніцца да зьмены адносін вольнага сьвету да Савецкага Саюзу й да гуртаваньня сілаў супроць Савецкага імпэрыялізму. А гэта ўжо будзе пачаткам змаганьня за вызваленьне паняволеных Саветамі народаў, у тым ліку й Беларускага.

Але мы ня можам сядзець бязчынна да пачатку гэтага змаганьня. Мы мусім карыстаць пераходны час на падрыхтоўку да змаганьня: аб'яднаць нашы сілы й сьродкі, усю нашу эміграцыю; узмоцніць нашу нутраную арганізацыю; узгадоўваць нашу моладзь у змагарным беларускім духу; праявіць большую нацыянальную актыўнасьць у краінах нашага пабыту й міжнародных арганізацыях. *Толькі сваёй дружнай працай і змаганьнем мы асягнем сваю Сьвятую мэту – ВЫЗВАЛЕНЬНЕ БЕЛАРУСІ.*

ХАЙ ЖЫВЕ БЕЛАРУСКАЯ НАРОДНАЯ РЭСПУБЛІКА!

В. Жук-Грышкевіч
Старшыня Рады БНР

25-ы Сакавік ў Нью-Ёрку

Мешаны хор на сцэне падчас сьвяткаваньня. Зьлева направа: Сп. М. Кунцэвіч, Спня. В. Бартуль, Др. А. Орса-Романо, Сп. Ю. Касьцюкевіч, Спня. В. Заморская, Спня. Запруднік, Спня. М. Верабей, Сп. М. Заморскі, Сп. К. Верабей, Спня. Г. Орса, Сп. Ф. Бартуль, і Сп. М. Тулейка, кіраўнік хору.

58-я Ўгодкі Прагалошаньня Незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі ладзілі супольна: Галоўная Управа БАЗА, Аддзел БАЗА ў Нью Ёрку, Аддзел БАЗА ў Гайлэн Парк і Згуртаваньне Беларускай Моладзі, ў нядзелю 28-га Сакавіка г.г.

Службу Божую й Малебен адслужылі Прат. а. Васіль Кэндыш і Прат. а. Карп Стар у Саборы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне, Ню Ерк.

Урачыстая Акадэмія адбылася ў гатэлі *Білтмор* і была адчынена малітвай, якую прачытаў а. Васіль. Гімн адсьпевала Спадарыня Ліза Маркоўская пад акампанімэнт Спадарыні Праф. Элзы Зубковіч. Чыталіся два рэфэраты: адзін паангельску – чытала Спадарышня Ніна Запруднік і пабеларуску – чытала Спадарышня Раіса Станкевіч. Сп. Юрка Азарка, малады беларускі гісторык,

Працяг на 6-й бачынцы

Прамаўляе Сп. Юрка Азарка, Старшыня Беларуска-Амэрыканскае Моладзі.

Профіль Беларускай Жанчыны

Др. Раіса Жук-Грышкевіч

Міжнародны год жанчыны ўжо мінуў. Беларусы Канады адзначылі гэты год спэцыяльнай акадэміяй у Торонто. Мне прышло на думку падаць профіль беларускай жанчыны ў Канадзе. Мы маем тут шмат жанчын, якія прысьвяцілі многа часу й энэргіі для беларускай грамадзка-нацыянальнай справы. Я ўважаю, што было-б вельмі пажадана й карысна, падаць прафілі іх дзейнасьці на балонках нашае прэсы.

Пачынаю ад Др. Раісы Жук-Грышкевіч, як адной з найстарэйшай беларускай эміґранткі ў Канадзе й вельмі энтузыястычнай грамадзкай дзеячкі. Раіса нарадзілася ў Пружанах на Палесьсі ад сьведамых беларускіх бацькоў, каторыя й прышчапілі ёй любоў да сваёй роднай мовы й да свайго народу. Па заканчэньні польскай гімназыі ў 1938-м годзе Раіса распачынае студыі права на Віленскім Унівэрсытэце й адначасна наведвае лектарат беларускай мовы. Яна таксама належала да Беларускага Студэнскага Саюзу ў Вільні. У 1939-м годзе распачынаецца вайна. Віленскі Унівэрсытэт зачыняецца. Раіса працуе цяпер настаўніцай ў беларускай школе, дзе выкладае беларускую мову. Гэта дало ёй вялікую нагоду, нягледзячы на няспрыяльныя палітычныя абставіны, вучыць дзяцей беларускіх танцаў, дэклямацыяў ды песень. На гэты пэрыяд часу прыпадае, так самą пачатак яе нацыянальна-грамадзкай працы. У 1942-м г. Раіса ўжо ў Нямеччыне, гдзе яна распачынае студыі дэнтыстыкі на Бэрлінскім Унівэрсытэце. У 1945-м годзе Раіса ўжо ў Заходняй Нямеччыне ў Ватэнштэце, у беларускім лягеры Д.П. Беларускі лягер Ватэнштэт быў вядомы са сваёй добра зарганізаванай грамадзка-культурнай працы. У лягеры была свая школа, свая Царква, беларускі скаўтынг, свая прэса, ладзіліся культурна-мастацкія вечары, а – усё гэта было ўдзячным полем для дзейнасьці Раісы.

Аднак думка, аб заканчэньні дэнтыстычных студыяў, ніколі не пакідала Раісу. Неўзабаве яна залічваецца ў лік студэнтаў Марбурскага Унівэрсытэту на факультэт дэнтыстыкі, які пасьпяхова закончыла ў 1948-м г. У наступным годзе мы бачым Раісу ўжо ў Канадзе. Пры Таронтскім Унівэрсытэце яна настрыфікуе свой дыплём. У 1954-м годзе атрымлівае навуковы стопень Доктара Дэнтыста з правам практыкі на тэрыторыі Канады.

Ад 1954-га году да 1956-га пражывае ў Мюнхэне, гдзе яе муж Др. В. Жук-Грышкевіч быў дырэктарам беларускай сэкцыі радыя *Вызваленьня*. У 1957-м годзе Раіса распачынае дэнтыстычную працу ў Бары. Тут побач з профэсыйнай працай Доктара Дэнтыстыкі яна ўключаецца да працы грамадзка-беларускай. Уступае да Згуртаваньня Беларусаў Канады й становіцца актыўнай сяброўкай арганізацыі; запісваецца да Канадыйскай Фэдэрацыі Жанчынаў з Унівэрсытэцкай Асьветай, дзе прапагуе ідэі свайго народу. Вельмі актыўная ў *Сарантыміст* Клюбе гдзе з'яўляецца *publicity conveener*, што дае ёй нагоду пісаць да лёкальнай прэсы. На балонках *Barry Examiner* Раіса друкуе артыкул аб *Беларускіх Калядах*.

Хвароба мужа абмежавала ейную грамадзкую працу, але не на доўга. Ужо ў 1965-м годзе выбіраюць Раісу сакратаром Галоўнай Управы ЗБК ды Коардынацыйнага Камітэту Беларусаў Канады. У гэтым-жа годзе Раіса засноўвае Згуртаваньне Беларускіх Жанчынаў у Канадзе. Яна выбіраецца Старшынёю Згуртаваньня Б.Ж. на працягу пяці гадоў. У 1972-м годзе Раісу выбіраюць Старшынёй ЗБК. Гэтую працу яна выконвала з вялікім энтузыязмам і вялікім укладам энэргіі. Падчас сваёй працы ў Галоўнай Управе ЗБК, Раіса upaрадкавала архіў арганізацыі й фактычна сталася ягоным архіварыусам. Ейныя імкненьні былі накіраваны на вывучэньне гістарычнай і культурнай спадчыны Беларусі. У гэтымжа часе Раіса навязвае лучнасьць з дзяржаўнымі дзейнікамі Канады: прыймае ўдзел у шматлікіх канфэрэнцыях *Ontario Heritage*, а пасьля абʼяўленьня Урадам Канады палітыкі *Двухмоўнасьці* і *Шматкультурнасьці* у Канадзе, Міністар Фэдэральнага Ураду Др. С. Ґайдас вызначае Раісу прадстаўніком ад беларусаў у Консультацыйную Раду для справаў *Шматкультурнасьці*, якім яна застаецца й да сяньняшняга дня. У значнай меры Раіса спрычынілася й да атрыманьня „Грэнт" на выданьне беларускага падручніка. Спадарыня *Margaret Campbell*, Старшыня Камітэту для справаў *Шматкультурнасьці* ад Лібэральнай Партыі на Онтарыо запрасіла Раісу, як прадстаўніка ад беларусаў, у свой Кабінэт.

Цяжка пералічыць усе дэталі ейнай дзейнасьці. Я тут падала толькі найбольш важныя мамэнты працы Др. Раісы Жук-Грышкевіч. Чаму я аб гэтым пішу? Магчыма таму, што мне як жанчыне, хочацца каб і нашая жаночая дзейнасьць ды наш актуальны удзел ў беларускім жыцьці, быў успамянуты й належна ацэнены.

Людміла Рагуля

25-ы Сакавік у Ню Ёрку

Працяг з 5-й бачынкі

прамаўляў ад імя Згуртаваньня Беларускай Моладзі. Танцавальны Гурток Моладзі ўдала выканаў некулькі беларускіх народных танцаў. Найбольш прыхільна й цёпла была ўспрынята публікай мастацкая частка акадэміі – песьні:
1. Дуэты Сп-яў Лізы Маркоўскай і Галіны Тэдонэ-Дарашэвіч,
2. Жаночы Ансамбль,
3. Мешаны хор пад кіраўніцтвам Спадара Міхася Тулейка.

Акадэмія закончылася адсьпеваньнем Беларускага Нацыянальнага Гімну.

„САЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА"

Працяг з папярэдняга нумара

Разьвіваючы спаборніцтва „15 рэспублік – 15 ударных вахт", – рабочы клас, інжынерна-тэхнічная інтэлігенцыя сталіцы Беларусі дапоўніла яго новай ініцыятывай. „Насустрач 50-годзьдзю ўтварэньня СССР – 17 этапаў барацьбы за вышэйшую прадукцыйнасьць працы й выдатную якасьць прадукцыі". Мінчане правялі па аднаму працоўнаму тыдню – у гонар Масквы, кожнай саюзнай рэспублікі й СССР у цэлым, даўшы краіне вялікую колькасьць разнастайнай прамысловай прадукцыі". „Краіне" – гэта значыць – СССР пад дыктатарскім зьверхніцтвам Масквы. Бо ў чый-бы „гонар" ні спаборнічалі, прадукцыяй таго спаборніцтва распараджаецца Масква.

„Збудаваў я палац,
Многа фабрык, мастоў, –
Сам-жа голы як бац,
Пара-дзьве лахманоў."

Гэтыя Купалавы словы ня трацяць актуальнасьці, – яны цяпер яшчэ лепш пасуюць да горкай запраўднасьці.

Дзіва трэба, да якога абсурду даходзіць агітпроп у пахвальбе гэтага „спаборніцтва". „Трэба адзначыць, – пішуць Калеснік з Лычом, – што ў рэспубліцы штогод рацыяналізатары робяць звыш ста тысяч прапановаў і вынаходзтваў, якія садзейнічаюць лепшай арганізацыі працы й вытворчасьці". Вось яно! Сто тысяч, і то кажнага году! Але што ўлічана ў тыя вынаходы, сказаць было-б брыдка. Гаворыцца толькі, што ўсяе гэтае, сацыялістычнае гаварыльні замала, каб усьцяж рухаць і ўздымаць гэтае спаборніцтва.

Давялося ўхапіцца за старыя „буржуазныя" спосабы, і да сьмехаты карыкатурна ўжываць іх. Навыдумлялі безьліч тытулаў, як: Чырвоны барацьбіт, Ударнік пяцігодкі, Лепшы інжынер, Лепшы тэхнік, Майстар 1-га класу, 2-га, ды розных іншых „ударных". Таксама нарабілі розных ардэноў, ды розных адзначальных знакоў. Пад гэтым паглядам бальшавікі далёка выперадзілі былыя царскія ўрады. У БАЛСЭ (Беларускай Савецкай Энцыклапэдыі) пададзена 33 ардэны й 47 мэдаляў – гэта ўжо „творчасьць" Масквы. Наагул-жа, бальшавікі вельмі часта малпуюць звычаі й уклады „ненавісных капіталістаў" ды выдаюць гэта за „камуністычныя дасягненьні".

У артыкуле паведамляецца: „Уладальнікам гэтых званьняў напрацягу аднаго году выдаецца персанальная надбаўка да заплаты – да 30% службовага акладу, уручаецца Ганаровая грамата, а таксама аднаразовая прэмія ў памеры палавіны месячнага заробку. Спэцыялістам, якія не ўдастоіліся такіх званьняў, але пасьпяхова выканалі свае асабістыя творчыя пляны, налічваюцца надбаўкі да заплаты ў памеры ад 10 да 20 рублёў". Аднак-жа, навет інжынерны заробак месячны, разам з усімі гэтымі „падмазкамі", ня можа дараўнацца да тыднёвага заробку звычаўнага амэрыканскага работніка. Вынікі гэтага спаборніцтва такія, што кажная пасланая ў СССР звычайная амэрыканская тканіна мае там надзвычайную вартасьць, што бальшавікі запрошваюць „капіталістых" будаваць ім фабрыкі й заводы й што, каб не дапусьціць да агульнага голаду, мусяць купляць хлеб шматлікімі мілёнамі тон у тых-жа капіталістых. І гэта для краіны, хлебадайныя плошчы якой далі-б магчымасьць надбаць хлеба насельніцтву ўсяе Эўропы.

Выхваляючы гэтае сацыялістычнае спаборніцтва, ставячы ў прыклад некаторыя прамысловыя прадпрыемствы, дзе спаборніцтва нібы спрычыняецца да павялічэньня колькасьці й якасьці прадукцыі, аўтары разглядданага артыкулу сказалі і сваё „але": „Аднак у павышэньні якасьці прадукцыі далёка ня ўсе прадпрыемствы рэспублікі дабіваюцца плёну. На гэта была зьвернута самая сур'ёзная ўвага на XIII пленуме ЦК КПБ. Адзначалася, напрыклад, што ў прамысловасьці будаўнічых матар'ялаў удзельная вага прадукцыі вышэйшай якасьці складала толькі 0.1%, лёгкай – 1.8%, лясной і дрэваапрацоўчай – 2%, харчовай – 2.1%, мясцовай – 3%. Адсюль вынікае, якія вялікія задачы стаяць сёньня перад гаспадарчымі, партыйнымі й прафсаюзнымі арганізацыямі". Лепш было-б сказаць – *адусюль* замест *адсюль*. І дарэчы будзе дадаць, што заданьні падсавецкіх прафсаюзаў – таксама падганяць работнікаў да працы, а не абараняць іх ад эксплятацыі й вызыску, у дадзеным выпадку – дзяржаўным. Як відаць з гэтай „самай сур'ёзнай увагі", падобная якасьць прамысловай прадукцыі характэрная, як для БССР, так і ўсяго СССР. І ня глядзя на тое, што паказаная нізкая якасьць прадукцыі сталася ў цягу й выніку таго спаборніцтва, заданьні агітпропу патрабуюць і далей бясконца паўтараць лухту, што „У вырашэньні іх (тых „задач" – 3–кі) рашаючую ролю можа й павінна адыграць правільна арганізаванае спаборніцтва".

Калеснік і Лыч падаюць, што спаборніцтва набывае ўжо азнакі ўсенароднай „ударнасьці". „Усенароднасьць сацыялістычнага спаборніцтва

З УСПАМІНАЎ

Нам Беларусам даводзіцца часам чуць непраўдзівыя заявы, робленыя прэсавымі камэнтатарамі. Як прыклад можа служыць факт зьменаў межаў Беларусі пры падзеле Польшчы паводля ўмовы Рыбэнтроп-Молатаў у 1939 годзе. Ня ведаючы гісторыі Беларусі некаторыя журналісты цьвердзяць, што Савецкі Саюз акупаваў частку Польшчы, што не адказвае запраўднасьці. Паводле успомненае ўмовы заходнія часткі Беларусі былі далучаны да ўсходняй Беларусі. Землі Заходняе Беларусі нікалі ня былі польскімі.

На Вэрсальскай канфэрэнцыі 1919 году, калі разглядалася справа межаў эўрапейскіх краінаў, дык заходняя мяжа Беларусі была ўстаноўлена па г. зв. лініі Кэрзона. Толькі пазьней, у выніку вайны паміж бальшавіцкаю Масквою з Пальшою паводле Рыскага трактату з 18 сакавіка 1921 году, Беларусь была падзелена й заходняя яе частка папала пад польскую акупацыю. Праз 18 гадоў на аснове дамоўленасьці Савецкага Саюзу з Гітляроўскай Нямеччынай у верасьні 1939 году, Саветы далучылі Заходнюю Беларусь да БССР, а немцы акупавалі ўсю Польшчу. Такім чынам 18 гадовая акупацыя Заходняй Беларусі Польшчай не дае права лічыць гэтыя землі польскімі.

Польская акупацыя нічым ня розьнілася ад акупацыі расейскай. Адразу была ўстаноўлена польская адміністрацыя з урадаваю польскаю моваю. Школьніцтва пераходзіла на польскую мову навучаньня, а існаваўшыя перад акупацыяй беларускія школы зачыняліся. Акупацыйныя войскі й паліцыя захоўваліся з пагардай да беларускага насельніцтва, таму новая акупацыя цярпелася з непрыязнасьцю й паўставалі канфлікты. У некаторых акругах паўставала партызанскае змаганьне. Апрача гэтага, польская адміністрацыя пачала перакідаць з Польшчы ваенных асаднікаў на тэрыторыю Беларусі, што выклікала незадаваленьне беларускага насельніцтва. Свае адносіны да польскае акупацыі Заходняя Беларусь выказала падчас першых выбараў у польскі Сойм у 1922 годзе, калі беларусы выбралі сваіх 17 паслоў. А як гэта было роблена можа паслужыць прыклад выбараў у нясьвіскім павеце.

Перад выбарамі кандыдаты на беларускіх пасло ў наведвалі гарады й мястэчкі, пераважна ў часе кірмашоў, дзе зьбіралася большая колькасьць сялянаў. Звычайна на рынковай плошчы выступалі з прамовамі ў беларускай мове паслы з беларускага сьпіску, якія энтузыястычна прымаліся слухачамі. Прыкладам у м. Клецку беларускія паслы наведвалі выдатнага беларускага дзеяча, праўніка Ігната Чарапавіцкага, ў якога мясьцілася галоўная кватэра. У ягоным доме заўсёды поўна было акалічных правадыроў, дзе яны атрымоўвалі выясьненьні й білеты да галасаваньня.

У 1920 годзе ў м. Клецку была зарганізавана Клецкая Коэдукацыйная Беларуская Гімназія. У гэтай гімназіі вучыліся дзеці жыхароў мястэчка і шмат навакольнае сялянскае моладзі: з Клецкае, Грыцавіцкае, Заастравецкае, Сіняўскае, Ляхавіцкае, і Ланскае гмінаў і вучні з іншых гмінаў Нясьвіскага павету. Гімназыяльнай моладзі было паручана узяць удзел пры выбарах да Сойму. Да іхняй працы належала справа раздачы выбарчых білетаў. Блёку Нацыянальных Меншасьцяў (№16) жыхаром сваёй і акалічных вёсак. Перад галасаваньнем вучні атрымалі торбы з карткамі, вярталіся да сваіх прыдзеленых акругаў, абыходзілі вёскі й даручалі кожнаму выбаршчыку беларускія нумары з тым, каб яны гэтыя нумары клалі ў атрыманыя канвэрты й апускалі ў урну.

Як пазьней аказалася, на сталох Выбарчае Камісыі ня было зусім нумароў Б.Н.М., але беларускія сяляне загадзя мелі свае білецікі й заходзячы ў будку да галасаваньня, атрыманыя білецікі Польскага Дзяржаўнага Блёку клалі ў кішэню, а адтуль даставалі свае нумары, клалі ў канвэрты й апускалі ў урну. Пасьля падліку галасоў аказалася, што масу галасоў атрымалі прадстаўнікі Б.Н.М. Польскія ўлады былі гэтым фактам заскочаны й ашаломлены. Такім чынам у першы польскі Сойм Беларусы правялі 17 паслоў.

Гэта быў фармальны плебісцыт, калі Заходняя Беларусь акупаваная Палякамі паказала сваё нацыянальнае й палітычнае аблічча, а таксама супраціў польскім акупацыйным уладам.

В. Раманчук

ЭЛЗА ЗУБКОВІЧ

ПРАФЭСАРА ЭЛЗУ ЗУБКОВІЧ, ВЫДАТНАГА ВІРТУОЗА – МУЗЫКА Й КАМПАЗЫТАРА, ды адданага працаўніка на ніве Беларускага Мастацтва, вітае з восемдзесятым годзьдзем жыцьця, і шчыра жадае дастойнай Юбілярцы доўгага жыцьця й многа посьпехаў у далейшай Ейнай працы.

Рэдакцыя газэты „Час"

Наталья Арсеньева

ТОЛЬКІ ГЭТКІМ, ЯК ТЫ...

Дарагой сп-ні Э. Зубковіч
на 80-я Ўгодкі жыцьця.

Шмат мэлёдыяў звонкіх жыве на зямлі,
бездань песьняў лясное стварэньне
шлець а шлець із вятрамі на пушчы, палі,
ажно ў сэрцах запусьцяць карэньне.

І ня знойдуць такія спакою нідзе,
будуць біцца, крывавячы крылы,
і ўзьлятаць, і зрывацца, у шчасьці, ў бядзе
па няўцямным тужыць, па забылым.

Каму собіць мець гэткае сэрца ў грудзёх,
пражыве з намі век свой да скону
быццам тутка й ня жыў, быццам нашых дарог
не таптаў,
ад калыскі бо звоніць
яму песьняю лётнай навокал усё,
песьню гэткі пачуе і ў плачы,
як нікому, шасьціць дзіваку каласьсё,
і ўсё чыста вітае іначай.

Дні ў пустой мітусьні, у пакуце, нудзьбе
не, ня гнуць у дугу, не нявечаць музыкі.
Ці-ж ня гэткі і Твой,
Юбілярка,
надзел,
Лёс ня шчасны мо', але вялікі?

Гэта-ж Ты, пакуль захад зыркі не астыў,
рассыпаеш па клявішах вечару гукі,
паўтараем бярэзьнікаў рэчытатыў,
грэеш песьняю новаю рукі!

Гэта-ж Ты імкнешся ў музыку выліць і зьзянь
чалавечых узьлётаў,
і стынь адцьвітаньняў,
песьняй душы людзкія над багнай узьняць,
памагчы нам піць радасьць і гора дазваньня...

Дык жыві!
Дык твары!
Не губляй, ідучы
побач з намі таго, што ня кожны з нас мае.
Толькі-ж гэткім, як Ты,
хай няўзнак,
а ручыць
неспазнаная доля зямная!

праяўляецца і ў тым, што ім ахопліваецца усё больш і больш работнікаў нематарыяльнай сфэры вытворчасьці. Напярэдадні сёлетняга году (г. значыць – 1974) Савет Міністраў БССР і Белсаўпроф прынялі пастанову „Аб арганізацыі рэспубліканскага сацыялістычнага спаборніцтва за лепшую пастаноўку культурна-масавай работы сярод насельніцтва". Што значыць „культурна-масавая работа" пабальшавіцку? Перадусім сюды ўваходзіць антырэлігійная акцыя, немалое месца займае й шырэньне людзкое нянавісьці – гэта перадусім адносіцца да „варожых элемэнтаў", у некалькі разоў больш, як прыхільных да бальшавізму. Дык абвяшчаецца спаборніцтва ў самым агітпропе.

Крамлёўскія завадатары, трымаючыся „культу Ільліча" й выконваючы яго запаветы, намагаюцца ахапіць спаборніцтвам увесь народ і ўшчаміць работніка так, каб ён ніяк ня мог рухацца па сваёй волі, але, як матор, паслухоўваўся толькі свайго завадатара. І ўводзіцца спаборніцтва ступенна-прагрэсыўнае: пачынаючы ад індывідуальнага – работнік з работнікам, – далей, фабрыка з фабрыкай, места з местам, вобласьць з вобласьцю, рэспубліка з рэспублікай – потым усе за СССР і нарэшце – за Маскву. Нездарма Брэжнеў пахваліўся на супольным паседжаньні ЦК КПСС, Вярхоўнага Савету СССР і Вярхоўнага Савету РСФСР, прысьвечаным 50-лецьцю ўтварэньня СССР: „Эканоміка Савецкага Саюзу – гэта ня сума эканомік асобных рэспублік і абласьцей. Гэта ўжо даўно адзін гаспадарчы арганізм, які склаўся на аснове агульных эканамічных мэт і інтарэсаў усіх нацый і народнасьцей". Часамі Беларус кляне таго, хто нагла лжэ: – „Каб ты так дыхаў, колькі гэта праўда!" – і, што гэта ў інтарэсах *усіх нацыяў і народнасьцяў*.

Спаборніцтва гэтае й яго прадукцыя бязумоўна ў інтарэсах Масквы. Бо ня толькі прадукцыяй фабрычнай распараджаецца Масква, але навет і выкапаную бульбу ў калгасах у „сувэрэннай" БССР адразу з поля адгружаць на Маскву. І ніводная з гэтых „сувэрэнных" рэспублік ня ўводзіла-б таго эксплятацыйнага спаборніцтва ў сябе бяз дыктату Масквы, як няма яго нідзе па сьвеце. І толькі ў ленінскім імпэрскім прыгонным „сацыялізьме" гэты спосаб патрэбны й неабходны.

З – кі

Рэдакцыйная Калегія выказвае шчырую падзяку ўсім падпісчыкам і ахвярадаўцам, якія прыслалі дапамогу на фонд газэты „БЕЛАРУСКІ ЧАС".

АБВЕСТКА

Вышла з друку й прадаецца 1-ая частка кніжкі Аўгеня Калубовіча: *„МОВА Ў ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА"*. Цана кніжкі 2 даляры. Адрас:

Mr. Eugen Kochanovski
27654 Hollywood Drive
Westlake, Ohio 44145

Лісты ў Рэдакцыю

Глыбокашаноўны Др. Расьціслаў Гарошка!

Я лічу, што нельга не павітаць нараджаньня яшчэ аднаго беларускага друкаванага органа, каторы вядзе барацьбу за адноўленьня нацыянальнай Свабоды й дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі. У гэты час, і, у нашых умовінах, друк зьяўляецца аграмаднай зброяй, а адначасна з гэтым і голасам ня толькі беларускіх патрыётаў за межамі іх бацькаўшчыны, але й усяго беларускага народу, які ў умовінах маскоўска-камуністычнага паняволеньня ня можа выяўляць сваю свабодную волю й адкрыта гаварыць аб сваіх нацыянальных ідэалах. Асабліва важны й цэнны друкаваны матэр'ял у *Беларускім Часе* па ангельску. Гэта дае магчымасьць ня толькі папулярызаваць у англо-саксонскім сьвеце Беларускае Пытаньне, але адначасна з гэтым здабываць прыяцеляў і сымпатыкаў Беларускага Народу ў яго сьвятой барацьбе за Свабоду.

З глыбокай пашанай да Вас,

Др. В. Г. Глазкоў
Старшыня Галоўнага Казачага Прадстаўніцтва

Вельмі Паважаны Спадар Рэдактар!

У нумары 222-ім газэты *Беларус* за кастрычнік 1975-га г. быў зьмешчаны артыкул „Зь гісторыі перакладу Евангельля", падпісаны ініцыяламі Я.З.

У гэтым артыкуле мяне вельмі зьдзівіла вестка, пісаная курсіўным шрыфтам, што быццам на тэрыторыі Заходняй Беларусі „Тысячы селянаў адварочваюцца ад традыцыйных Божых Службаў Расейскай Праваслаўнай Царквы ды праводзяць сходы евангелічнага тыпу, ведамыя на працягу апошняга паўстагодзьдзя у Англіі й З.Ш.А. Асаблівай папулярнасьцяй карыстаюцца адроджаныя рэлігійныя песьні". „Гэткія Багаслужбы сярод вернікаў нагэтулькі папулярныя," пісаў карэспадэнт Лёндынскага *Таймсу,* на якога паклікаецца Я.З., „што калі я ў адным сяле прамаўляў да сходу дык мясцовая царква зусім апусьцела." Трэба толькі дзівіцца з вялікай неаб'ектыўнасьці Лёнданскага *Таймса*.

Цьверджаньня Дёнданскага *Таймса,* а яшчэ ў большым стопні карэспадэнта газэты *Беларус,* далёка не адказвае запраўднасьці. Мне асабіста ведама многа фактаў, якія якраз прамаўляюць супраць пераходу праваслаўных беларусаў на „баптызм" ці іншыя хрысьціянскія сэкты ды яшчэ й „масава" і зь вялікім „энтузыязмам".

Бадай што у ўспомненым 1926-м годзе завітаў у мястэчка Клецк мэтадыскі Пастар Вітт. У гэтым часе ў Клецку працавала Беларуская Гімназыя. Гімназыя знаходзілася ў вельмі цяжкіх матар'яльных умовінах. Настаўнікі працавалі ахвярна, задавальняючыся вельмі нізкім жыцьцёвым пайком. Пастар Вітт адведаў Дырэктара Гімназыі Грыгора Якубёнка й запрапанаваў матар'яльную дапамогу для арганізацыі інтэрнату для хлапцоў. Па дамоўленнасьці Пастар Вітт аплачваў прымешчаньне пад інтэрнат і працу кіраўніка інтэрнату. Адзін раз на месяц Пастар Вітт прыезджаў зь Вільна да Клецка, пераважна ў нядзелі, ды пасьля Службаў Божых ў праваслаўнай царкве Пастар Вітт праводзіў свае мэтадзіскія службы.

Характэрна, што пасьля шасьці гадоў місыянерскай працы Пастара Вітта, ніводзін праваслаўны беларус не зьмяніў сваёй рэлігіі. Можна-б было прывесьці многа іншых прыкладаў, якія прамаўляюць за тым, што місіянерская праца розных евангельскіх сэктаў напаткала на сваім шляху вялікі супраціў з боку беларускага селяніна. Вельмі цяжкое сацыяльнае паложаньне беларуса пад польскай акупацыяй з аднаго боку, абмежаваныя магчымасьці эміграцыі ў заходнія краіны Эўропы й З.Ш.А. й Канады з другога – былі галоўнымі прычынамі, што частка беларускай моладзі была змушана ўключыцца ў шэрагі розных евангельскіх сэктаў. Але рабілі гэта бяз ўсякага „энтузыязму" і не „масава", а спарадычна-індывідуальна, Сёньня пераважная большасьць гэткіх „Гэрояў ды палітычна-нэйтральных сэктантаў" загінулі для беларускага народу назаўсёды: – яны папоўнілі шарэгі евангельскіх групаў іншых нацыянальнасьцяў, а перадусім расейскіх. Толькі малая частка беларусаў-евангелістых, высока інтэлігэнтных, нацыянальна сьведамых ды ідэйных змагароў за рэлігійную свабоду засталіся вернымі запаветам Божым ды пасьвяціліся працаваць для дабра свайго бліжняга – свайго народу.

Прат. а. В. Кэндыш

Сьвята 25-га Сакавіка ў Ню Ёрку

Вельмі Паважаны Спадар Рэдактар!

Зь цяжкім сэрцам я пакідаў ўчора сьцены музычнай салі *Білтмор* гатэлю ў Ню Ёрку, гдзе ўжо ад даўжэйшага часу Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне ладзіць урачыстыя сходы, прысьвечаныя ўгодкам прагалошаньня Незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі. Сакавіковыя ўрачыстасьці заўсёды напаўнялі нас надзеяй і моцнай верай у лепшую будучыню нашага народу. Зусім інчай было ўчора! На тварах прысутных можна было заўважыць якоесь зьдзіўленьне й непрыкметнае азабочаньне. Адразу кожны прысутны заўважыў, што на салі было менш людзей як мінулыя гады, ды што два першыя рады крэслаў пуставалі, у той час калі звычайна, былі запоўнены гасьцямі й прадстаўнікамі іншых нацыянальнасьцяў, а сёлета ня было ні гасьцей і блізу ня было рэпрээзэнтантаў іншых народаў. На салі ня было ніводнага прадстаўніка Амэрыканскага Кангрэсу. Праўдападобна, Галоўная Управа БАЗА зусім зыгнаравала гэты важны мамэнт ды не паклапацілася запрасіць хоць бы аднаго Кангрэсмэна. Сёлета – выбарчы год, а беларусы, як грамадзяне З.Ш.А. мелі надзвычайную нагоду прасіць сваіх Кангрэсмэнаў прыняць удзел у Сакавіковых Урачыстасьцях ладжаных з нагоды 58-х Угодкаў Прагалошаньня Незалежнасьці БНР.

Кульмінацыйным пунктам каждага Сакавіковага Сьвята, сьвята Прагалошаньня Незалежнасьці БНР, былі рэзалюцыі, якія зачытваліся й прыймаліся ці адкідаліся Агульнвм Сходам. Сёлета ня было ніякай рэзалюцыі, а таму не чыталася й не прыймалася.

Пабаларуску чытала рэфэрат Спадарышня Раіса Станкевіч, ў якім многа мейсца й часу было ўдзелена Тадэушу Касьцюшку. Як вядома, Касьцюшка нічога ня меў супольнага зь беларускім нацыянальным рухам. Ён быў і застаўся да самай сваёй сьмерці адданым польскім патрыётам.

Чаму так сталася?

К. Канцавы

Пагляд Інж. Уладзімера Тамашчыка (Арх. Васіля)

НА ЭВАЛЮЦЫЙНЫЯ ТЭОРЫІ ЧАРСА ДАРВІНА Й ГЭРБЭРТА СПЭНСЭРА

Інж. Уладзімер Тамашчык

Біялягічным навукам на Палітэхніцы ў Празе Чэскай Уладзімер Тамашчык прысьвячаў найбольш увагі й часу. Апрача абавязкавых дысцыплінаў зь біялёгіі, хэміі, агрохэміі ён многа чытаў, наведваў спэцыяльныя аддзелы музэяў, пільна выконваў лабаратарыйныя заняткі й часта дапамагаў слабейшым студэнтам. Па заканчэньні студый на Аддзеле Аграноміі, Чэскай Палітэхнікі, Уладзімер Тамашчык атрымлівае дыплём Інжынера з асаблівым адзначэньнем з біялёгіі. Прафэсар Білэк запрапанаваў Інж. Тамашчыку працу Асыстэнта Зоолёгіі ў Інстытуце Зоолёгіі пры Чэскай Палітэхніцы. У 1946-м годзе Інж. Уладзімер Тамашчык працуе Лектарам Зоолёгіі ў Міжнародным Унівэрсытэце УНРА ў Мюнхене.

Уладзімер Тамашчык, яшчэ будучы студэнтам, вельмі крытычна ставіўся да Дарвінаўскай тэорыі натуральнага падбору альбо захаваньня. Дарвін, як ведама, цьвердзіў што вышэйшыя формы жывых арганізмаў, у тым ліку й чалавек, паўсталі зь ніжэйшых шляхам эвалюцыйных зьменаў, скрыжаваньня й падбору (сэлекцыі). Царква адкінула біялёгічную тэорыю Дарвіна ды й навука сяньня зь вялікім недаверам глядзіць на ягоныя высновы. Цьверджаньне Дарвіна, што чалавек паходзіць ад малпы ёсьць аснаўным запярэчаньнем хрысьціянскай дактрыны аб стварэньні чалавека па вобразу Бога. Тэорыя Дарвіна, нарэшце, была адкінутая й навукай, але ня гледзячы на гэта была выкарыстаная эвалюцыйнай сыстэмаю філязофіі пры канцы 19-га стагодзьдзя. Вынікам гэтага філязофскага кірунку быў занепад гуманізму ды пачатак натуральнага нігілізму які, на вялікі жаль, трывае й па сяняшні дзень.

Гэрбэрт Спэнсэр разам з Дарвінам былі заснавальнікамі мадэрнай эвалюцыйнай тэорыі. Спэнсыр у сваіх эвалюцыйных поглядах пайшоў далей за Дарвіна. У той час, калі, Дарвін толькі прыпадкова гаварыў аб агносцыцызме, то ў Г. Спэнсэра агносцыцызм быў цэнтральным пунктам ягонай маральнай дактрыны.

Маральнасьць, як мастацтва, казаў Спэнсэр асягае свае пазытыўныя вынікі ў агульнасьці й рознасьці. Найбольш выдатным прыкладам людзкой адзінкі ёсьць той, хто ўключае ў сабе найбольшую колькасьць розных разуменьняў, тэорый ды паўнату жыцьця.

Этычныя прынцыпы павінны быць іншымі, гаварыў Г. Спэнсэр. Яны павінны, шляхам эвалюцыйных зьменаў, замяніць рэлігійна-традыцыйныя асновы на прынцыпы „натуральнай этыкі". Новая этыка павінна будавацца на законах біялёгіі, гаварыў Г. Спэнсэр.

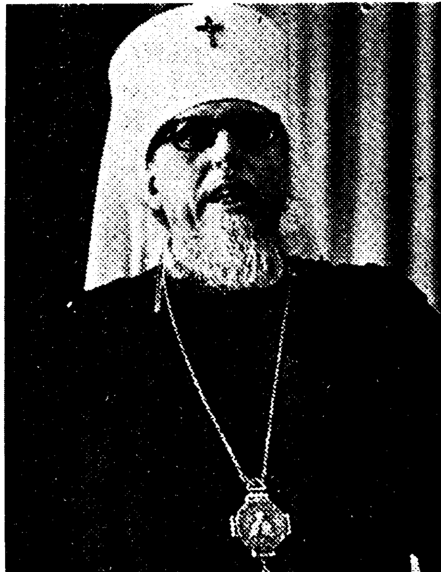
У. Тамашчык ня мог пагадзіцца з думкамі выдатнага філёзафа-натуралістага. Этыка Спэнсэра казаў ён, „Есьць вузкай без пачуцьця й бяз Бога, ў аснове якое пераважае сацыяльны імпульс."

М. Гарошка

НОВАПАСТАЎЛЕНЫ МІТРАПАЛІТ САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

Новапастаўлены Галава Праваслаўнай Царквы ў Савецкай Беларусі Мітрапаліт Антоні ня быў выбраны Саборам Праваслаўнага Духавенства БССР, а быў назначаны Маскоўскім Патрыярхам на прапанову Маскоўскага Н.К.В.Д. для мэтаў, больш, палітычных, як рэлігійных.

27-га студзеня 1976-га г. адбылася

Антоні, Мітрапаліт Савецкай Беларусі

ПАСТАНОЎКА БЕЛАРУСКІХ КАЛЯДАЎ НА ТЭЛЕВІЗЫІ Ў ДЭТРОЙЦЕ

Уражаньне ад пастаноўкі Беларускіх Калядаў ды перадачы на станцыі №2 T.V. у Дэтроіце было над усе спадзяваньні ўдачным. Традыцыйныя Беларускія Каляды зь зацікаўленьнем бачылі на тэлевізыйным экране ў Дэтроіце й некаторых частках паўдзённай Канады. Пастаноўка каротка-мантажнага фільму была зарганізавана й выканана ўласнымі беларускімі сіламі ў Дэтроіце. Галоўнымі дэбютантамі былі: Інж. Янка Бруцкі й Спадарыня Вара Сажыц.

Ўстаноўчая Конфэрэнцыя *Беларускага Таварыства Радзіма* для культурных сувязяў з суайчыньнікамі за рубяжом. Не малая роля, пры гэтым, была прыдзелена й Новапастаўленаму Мітрапаліту Антоню. Выступаючы на Ўстаноўчай Конфэрэнцыі *Таварыства Радзіма,* Мітрапаліт сказаў: „Царква падтрымлівае стварэньне *Беларускага Таварыства Радзіма,* таму што яна заўсёды падтрымлівае ўсе добрыя справы Савецкага ўрада".

Л. З–скі